

**Навчальна програма з позашкільної освіти
військово-патріотичного напрямку
СКАУТ
(початковий, основний, вищий рівні)**

*«Схвалено для використання в позашкільних навчальних закладах»
(протокол засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти Науково-методичної
ради з питань освіти МОН України, протокол № 3 від 22.12.2017)*

Ніколаєв О. С. - методист комунального закладу «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради, голова громадської організації «Запорізька обласна дитяча скаутська організація «Слідопит»»

Галецький Ю. С. – методист комунального закладу «Міський дитячо-молодіжний центр» Дніпровської міської ради, голова обласної дитячої громадської організації «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Скаутський рух — міжнародний неполітичний, волонтерський, не релігійний освітній молодіжний рух, який своєю метою ставить сприяння розвитку дітей та молоді як особистостей і відповідальних громадян України, якнайповнішому розкриттю їх фізичного, емоційного, розумового, соціального і духовного потенціалу, що є надважливим у сучасних умовах державотворення в Україні.

Рух використовує власну методику виховання — програму освіти дітей з акцентом на практичних зовнішніх діях, зокрема таборування, знання лісу, водний спорт, піші мандрівки, заняття альпінізмом та спортом.

Навчальна програма «Скаут» розроблена на основі освітніх скаутських методик, які являють собою сукупність невід’ємних елементів, кожен з яких має освітню функцію і підсилює вплив інших елементів методики; адаптована до освітніх умов позашкільних навчальних закладів України. Основним є використання проектного методу навчання, сучасних ігрових форм, принципів самоврядування та наставництва дорослих, індивідуальний підхід під час проведення занять шляхом поділу на малі групи «патрулі», використання символічної системи для мотивації до навчання (вручення спеціальних Скаутських нашивок та відзнак за досягнення у навчанні та особистісному зростанні Скаута), а також пріоритет польових умов для проведення проектів та занять з тем програми.

Навчальна програма є комплексною; в її основу покладено положення компетентісного та діяльнісного, особистісно-орієнтованого підходів, основні

вимоги Державного стандарту базової і повної середньої освіти (освітні галузі «Біологія», «Географія», «Історія», «Художня культура», «Соціологія»); передбачено реалізацію в гуртках, секціях, творчих об'єднаннях позашкільних навчальних закладів системи освіти України (військово-патріотичний напрям).

Мета програми – формування базових компетентностей особистості засобами Скаутської освітньої методики.

Основні компетенції, які повинен набути скаут:

- Ціннісно-сміслова компетентність. Скаут повинен бути патріотом України, набути досвіду бачити та розуміти світ, орієнтуватись у ньому, усвідомлювати свою роль і призначення, творчу спрямованість, уміти вибрати цільові та значеннєві установки для своїх дій і вчинків, приймати рішення.

- Інформаційна компетентність. Скаут повинен навчитися знаходити необхідну інформацію для впровадження своїх ідей та проектів за допомогою інформаційних джерел, а також планувати свою діяльність та робити підсумковий аналіз.

- Навчально-пізнавальна компетентність. Скаут повинен цікавитися інноваціями у сфері напрямків скаутської діяльності, самостійно опановувати нові знання вміння та навички, а також впроваджувати їх у свою скаутську діяльність. Скаут повинен вміти знаходити рішення в складних нестандартних життєвих ситуаціях опираючись на свій досвід у природі та в суспільстві.

- Комунікативна компетентність. Скаут має опанувати певні способи взаємодії з оточуючими й окремими людьми та подіями, навичками роботи у групі, відігравати різні соціальні ролі у колективі. Скаут має вміти презентувати себе.

- Соціально-трудова компетентність. Скаут повинен вміти використовувати свої знання для реалізації життєвих цілей та реалізації себе у житті.

Програма розрахована на 5 років навчання за трьома освітніми рівнями: початковий рівень (один рік навчання) – 216 год./рік (6 год./тиждень); основний рівень (два роки навчання) – 216 год./рік (6 год./тиждень), третій рік навчання – 324 год./рік (9 год./тиждень); вищий рівень (один рік навчання), – 324 год./рік (9 год./тиждень).

До змісту програми ввійшли смислові теми: «Введення у Скаутинг», «Скаутинг», «Життя Скаута на природі», «Життя Скаута у суспільстві», «Наш рідний край очима Скаута», «Природа навколо нас», «Я – Скаут-мандрівник», «Мій Скаутський шлях», «Скаутське таборювання», «Я – Скаут дослідник», «Скаутські вміння», «Україна – моя Батьківщина», «Герої рідного краю», «Я – Скаут розвідник», «Скаутинг без меж та кордонів», «Соціальне служіння».

Змістові теми побудовані на основі теоретико-практичної діяльності, яка, виходячи із доцільності та обґрунтованості, доповнює та підсилює перший або другий блок діяльності, забезпечуючи тим самим оптимальне підґрунтя для формування необхідних компетенцій вихованців через проектну діяльність. Основними формами навчання є практичні заняття, рольові ігри, квести,

флешмоби, табори-практикуми, експедиції, походи, екскурсії, волонтерська робота, мотиваційні зустрічі та дискусії із цікавими людьми, тощо.

Кожен розділ закінчується ініційованим гуртківцями або викладачем проектом за тематикою розділу для закріплення та перевірки знань, а також для формування відповідної компетенції. Форма навчання за темами розділів програми є варіативною і обирається, виходячи з досвіду та можливостей керівника та Скаутів. Завдання повинні бути адаптованими до віку дітей і побудовані з урахуванням їх інтересів і можливостей. Творче вирішення повинно приносити дитині радість і захоплення процесом і результатом своєї діяльності.

В процесі навчання кожного півроку Скаути здають Скаутські вмілості та випробування. За свої досягнення отримують нашивки та скаутські відзнаки. По закінченню року періоду вихованці складають залік і отримують посвідчення про позашкільну освіту державного зразка, а також Скаутський сертифікат, який дозволяє продовжувати подальше навчання та стати керівником Скаутських груп (Скаут-лідером), Скаутом-інструктором.

Прямими критеріями оцінки результатів навчання служить успішне засвоєння навчальної програми за рівнями та роками навчання, участь у різноманітних Скаутських зборах, експедиціях, конференціях тощо.

Непрямими критеріями служать: створення стабільного колективу гуртка (творчого об'єднання, секції тощо), зацікавленість вихованців у вибраному виді діяльності, розвиток відчуття відповідальності і товариства.

З метою розвитку та підтримки обдарованих та талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок і для задоволення їхніх потреб у професійному самовизначенні може застосовуватися індивідуальне навчання.

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану вказано орієнтовно. За необхідності, в установленому порядку, керівник гуртка може внести зміни до кількості годин у межах кожного року навчання. Враховуючи інтереси вихованців, їх кількість у групі, стан матеріально-технічного забезпечення, керівник гуртка може змінювати кількість теоретичних і практичних занять (залежно від того, як швидко та якісно вихованці набувають практичних навичок), враховуючи обсяг часу, що передбачений типовими навчальними планами.

Початковий рівень, один рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		теоретичних	практичних	
		у приміщенні	на місцевості	

Вступ	2	2	-	-
Розділ 1. Введення у Скаутинг	32	4	12	16
1.1 Основні напрями діяльності Скаутингу	2	1	1	-
1.2 Сутність Скаутингу та його історія	2	1	1	-
1.3 Символи Скаутів	4	2	2	-
1.4 Скаутські установчі збори	24	-	8	16
Розділ 2. Життя Скаута на природі	42	10	6	26
2.1 Таборування	6	2	-	4
2.2 Гігієна під час проведення туристських подорожей	2	1	1	-
2.3 Туристські вузли	6	2	4	-
2.4 Туристське спорядження	2	1	1	-
2.5 Організація харчування в похідних умовах	6	2	-	4
2.6 Орієнтування на місцевості	4	2	-	2
2.7 Дводенний похід або табір на природі	16	-	-	16
Розділ 3. Життя Скаута в місті/селищі/селі	36	6	8	22
3.1 Структура рідного міста/селища/села	2	1	1	-
3.2 Основні служби допомоги рідного міста/селища/села	2	1	1	-
3.3 Дорожній рух і пішохід	2	1	1	-
3.4 Зони безпечного відпочинку	2	1	1	-
3.5 Цікаві історичні та визначні об'єкти рідного міста	4	2	2	-
3.6 Квести та екскурсії	24	-	2	22
Розділ 4. Мій рідний край моїми очима	24	5	11	8
4.1 Загальні відомості про рідний край	2	1	1	-
4.2 Екскурсії рідним краєм	14	2	4	8
4.3 Конференція «Мій край моїми очима»	8	2	6	
Розділ 5. Природа навколо нас	32	10	6	16
5.1 Природа рідного краю	6	4	2	-
5.2 Людина і природа	4	4	-	-
5.3 Одноденні походи	22	2	4	16
Розділ 6. Мій Скаутський шлях	46	2	8	36
6.1 Скаутські збори	30	2	4	24
6.2 Соціальні та природоохоронні заходи	16	-	4	12
Підсумок	2	2	-	-
Всього:	216	40	52	124

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Особливості навчального процесу.

Розділ 1. Введення у Скаутинг (32 год.)

1.1. Основні напрями діяльності Скаутингу (2 год.)

Теоретична частина. Поняття Скаутингу. Основні напрями Скаутської діяльності.

Практична частина. Перегляд відеороликів з основної Скаутської діяльності.

1.2. Сутність Скаутингу та його історія (2 год.)

Теоретична частина. Поняття «Скаут». Основні принципи та правила патруля. Сутність Скаутського Закону та обіцянки. Заснування Скаутського руху. Коротка історія всесвітнього Скаутингу. Вимоги до Скаута, його громадянської позиції, морального обличчя та поведінки у суспільстві.

Практична частина. Перегляд відео з історії скаутського руху.

1.3. Символи Скаутів (4 год.)

Теоретична частина. Гасло Скаутів. Символи і атрибути Скаутів: емблема, форма, Скаутська хустка, Скаутське салютування, потиск рук у Скаутів.

Практична частина. Виготовлення власних символів патруля (назву, гасло, емблеми).

1.4. Скаутські установчі збори (24 год.)

Практична частина. Обговорення положення скаутських установчих зборів. Підготовка туристського особистого та спільного спорядження. Розподіл обов'язків. Участь у скаутському установчому зборі. Підведення підсумків зборів. Формування фото звіту в соцмережах.

Розділ 2. Життя Скаута на природі (42 год.)

2.1. Таборування (6 год.)

Теоретична частина. Правила безпеки під час проведення туристських подорожей. Особливості вибору місця для таборування: установлення і обладнання наметів, способи установки тенту. Багаття та його види, протипожежна безпека. Заготівля палива, розпалювання багаття. Обладнання табору (умивальники, туалет, душ).

Практична частина. Установка наметів. Натягування тентів. Укладання вогнища різними способами. Облаштування майданчика біля вогнища.

2.2. Гігієна під час проведення туристських подорожей (2 год.)

Теоретична частина. Гігієна і здоров'я. Режим та його значення.

Практична частина. Виготовлення умивальників з підручних матеріалів.

2.3. Туристські вузли (6 год.)

Теоретична частина. Види та використання туристських вузлів: прямий, шкотовий, удавка, стремено, штик, ткацький, провідник, вісімка.

Практична частина. Виконання вправ з опанування технікою зав'язування туристських вузлів.

2.4. Туристське спорядження (2 год.)

Теоретична частина. Види, функціональні особливості, правила користування та зберігання туристського спорядження.

Практична частина. Вправи на використання туристського спорядження та підготовки його до походу.

2.5. Організація харчування в похідних умовах (6 год.)

Теоретична частина. Режим харчування в поході. Водно-сольовий режим харчування. Варіанти раціонів харчування. Правила приготування їжі в похідних умовах. Визначення маси продуктів.

Практична частина. Розроблення раціонів харчування. Приготування простих страв на вогнищі: відварні макарони, каша (з різних круп), суп рибний, суп гороховий.

2.6. Орієнтування на місцевості (4 год.)

Теоретична частина. Топографічна карта та її різновиди. Умовні позначення на карті. Природні орієнтири. Поняття азимуту.

Практична частина. Вправи на користуванням компасом та визначення азимуту.

2.7. Дводенний похід або табір на природі (16 год.)

Практична частина. Обговорення мети та плану походу або табору. Підготовка туристського особистого та спільного спорядження. Розподіл обов'язків. Медичне забезпечення і долікарська допомога в поході.

Участь у скаутському установчому зборі. Підведення підсумків зборів. Формування фото звіту в соцмережах.

Розділ 3. Життя Скаута у місті/селищі/селі (36 год.)

3.1. Структура рідного міста/селища/села (2 год.)

Теоретична частина. Топоніміка міст/селищ/сіл України, напрями діяльності міст/селищ/сіл.

Практична частина. Робота з картографічними матеріалами.

3.2. Основні служби допомоги (2 год.)

Теоретична частина. Призначення та контакти основних служб допомоги міста: швидка допомога, служба допомоги при надзвичайних обставинах, поліція, ремонтна газова служба, Служба безпеки України.

Практична частина. Перегляд відеороликів про роботу служб допомоги.

3.3. Дорожній рух і пішохід (2 год.)

Теоретична частина. Основні правила дорожнього руху для пішоходів.

Практична частина. Перегляд відеоматеріалу з означеної теми. Розігрування ситуативних задач.

3.4. Зони безпечного відпочинку (2 год.)

Теоретична частина. Парки, зони відпочинку.

Практична частина. Вивчення їх місця знаходження та безпечного шляху до них від місця проживання та навчання на карті міста.

3.5. Цікаві історичні та визначні об'єкти населеного пункту (4 год.)

Теоретична частина. Пам'ятки архітектури, природні пам'ятки, історичні об'єкти населеного пункту.

Практична частина. Визначення визначних місць на карті населеного пункту. Складання плану екскурсії (з допомогою керівника) для Скаутів, які можуть завітати з іншого міста.

3.6. Квести та екскурсії (24 год.)

Практична частина. Поняття квесту. Умови участі в квесті. Результати проведення. Складання фотозвіту у вигляді посту в соцмережах.

Обговорення маршрутів та мети екскурсій населеним пунктом. Участь в екскурсіях. Підведення підсумків. Складання фотозвіту у вигляді посту в соцмережах.

Розділ 4. Мій рідний край моїми очима (24 год.)

4.1. Загальні відомості про рідний край (2 год.)

Теоретична частина. Площа рідного села, міста, району, області, кількість населення, географічне положення, герб, основні напрями діяльності.

Практична частина. Перегляд відео про рідний край. Робота з матеріалами Інтернет-мережі.

4.2. Екскурсії рідним краєм (14 год.)

Теоретична частина. Екскурсійні можливості рідного краю.

Практична частина. Участь в екскурсіях (не менше трьох) по музеях, історичних і природних пам'ятках та культурних центрах рідного краю.

4.3. Конференція «Мій край моїми очима» (8 год.)

Теоретична частина. Поняття конференції. Методика підготовки та проведення.

Практична частина. Обробка матеріалів. Робота з літературою та інтернет-джерелами.

Складання творчих звітів. Презентація звітів на конференції (бажано за участю батьків).

Розділ 5. Природа навколо нас (32 год.)

5.1. Природа рідного краю (6 год.)

Теоретична частина. Загальні відомості про природу рідного краю: найпоширеніші та/або небезпечні рослини та тварини.

Практична частина. Проведення ігрових програм з означеної тематики (за вибором педагога).

5.2. Людина і природа (4 год.)

Теоретична частина. Взаємодія людини з природою. Природо-охоронні заходи. Природоохоронні об'єкти та території рідного краю. Правила безпеки в природі.

5.3. Одноденні походи (22 год.)

Теоретична частина. Правила збору та збереження природних зразків. Медичне забезпечення і долікарська допомога в поході.

Практична частина. Збір фотоматеріалів та природних колекцій. Оформлення результату походу. Презентація колекцій.

Розділ 6. Мій скаутський шлях (46 год.)

6.1. Скаутські збори (30 год.)

Теоретична частина. Поняття скаутських вмінь.

Практична частина. Підготовка до участі в скаутських зборах різного статусу: оформлення документів, підготовка спорядження, підготовка команди відповідно вимог положення. Участь у скаутських зборах. Результати участі. Посвята в Скаути (за бажанням дітей).

Задача на Скаутські вміння та отримання свідоцтв та нашивок (за бажанням скаутів).

6.2. Соціальні та природоохоронні заходи (16 год.)

Практична частина. Участь в соціальних та природоохоронних заходах різного статусу.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- біографію засновника Скаутського руху;
- види туристських вузлів та туристського спорядження,
- загальні відомості про рідний край та природу;
- значення Скаутських атрибутів і символів.
- історію Скаутського руху;
- історію та природні особливості району подорожі;
- топоніміку населених пунктів’;
- найпоширеніші рослини;
- небезпечних тварин та рослин;
- основні історичні визначні місця у рідному місті/селищі/селі;
- основні правила дорожнього руху для пішоходів;
- зони відпочинку населених пунктів;
- поняття природоохоронних заходів;
- правила безпеки в природі; під час приготування їжі на вогнищі; під час проведення туристських подорожей;
- правила гігієни на природі;
- правила користування та зберігання спорядження;
- призначення та контакти основних служб допомоги;
- природні та історичні пам’ятки району подорожі.
- рецепти основних страв;
- способи установки наметів;
- сутність Скаутського закону і обіцянки;
- типи вогнищ;
- умовні позначення на топографічній карті;
- функціональні особливості спорядження.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- в'язати і застосовувати прості туристські вузли;
- виготовляти умивальник;
- встановлювати намет;
- готувати прості страв на вогнищі;
- дотримуватися правил дорожнього руху для пішоходів;
- збирати природні колекції;
- користуватися картою рідного міста;
- користуватися топографічною картою та компасом;
- натягувати тент;
- облаштовувати майданчик біля вогнища;
- оформляти матеріали досліджень на папері;
- правильно вибирати місце для табору та вогнища;
- розрізняти отруйні рослини в природі;
- складати та проводити екскурсію рідним містом (за допомогою керівника).

Вихованці мають набути досвід:

- участі в Скаутських і краєзнавчих заходах, тренувальних подорожах, експедиціях різного рівня;
- створення та презентації виставкового стенду з фотографіями у складі групи;
- участі в квесті населеним пунктом;
- участі в проведенні екскурсії по одному з районів рідного міста з допомогою керівника.
- участі у внутрішній краєзнавчій конференції;
- використання теоретичних знань та практичних вмінь у походах та експедиціях.

Основний рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		теоретичних	практичних	
			в приміщенні	на місцевості
Вступ	2	2	-	-
Розділ 1. Скаутське Джемборі	26	2	2	22
1.1. Скаутське табування.	26	2	2	22
Розділ 2. Життя скаута в суспільстві	14	4	6	4

2.1.	Права та обов'язки	2	2	-	-
2.2.	Громадянство	4	2	2	-
2.3.	Соціальний проект	8	-	4	4
Розділ 3. Я скаут – Мандрівник		26	2	4	20
3.1.	Екскурсійна подорож	26	2	4	20
Розділ 4. Скаутинг		24	10	10	4
4.1	Скаутинг в Україні	4	2	2	-
4.2	Структура Скаутських організацій	6	4	2	-
4.3.	Скаутська діяльність	6	2	4	-
4.4.	Посвята в скаути	8	2	2	4
Розділ 5. Природа навколо нас		28	4	8	16
5.1.	Природа рідного краю	6	4	2	-
5.2.	Людина і природа	2	-	2	-
5.3.	Ододенні походи	20	-	4	16
Розділ 6. Скаутинг без меж та кордонів		8	2	6	-
6.1.	Всесвітній скаутинг	8	2	6	-
Розділ 7. Скаутські вміння		46	4	20	22
7.1.	Скаутські вправності	4	4	-	-
7.2.	Захист скаутських вмінь	42	-	20	22
Розділ 8. Мій скаутський шлях		40	-	4	36
8.1.	Скаутські збори	26	-	2	24
8.2.	Соціальні та природоохоронні заходи	14	-	2	12
Підсумок		2	2	-	-
Всього:		216	32	60	124

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Особливості навчального процесу.

Розділ 1. Скаутський Джемборі (28 год.)

1.1. Скаутське таборуння (28 год.)

Теоретична частина. Положення скаутського табору. Порядок підготовки команди.

Практична частина. Складання плану підготовки до табору. Розподіл обов'язків. Підготовка спорядження. Розробка меню. Участь у програмі скаутського табору. Обговорення досвіду, отриманого під час заходу. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 2. Життя Скаута у суспільстві (14 год.)

2.1. Права та обов'язки (2 год.)

Теоретична частина. Конвенція ООН та права дитини в Українському законодавстві. Обов'язки Скаута перед собою, батьками та суспільством.

2.2. Громадянство (4 год.)

Теоретична частина. Поняття громадянства та активної громадянської позиції. Волонтерство. Самоврядування та проектна діяльність патруля.

Практична частина. Перегляд мотиваційних відео про активну громадянську позицію та волонтерську діяльність скаутів.

2.3. Соціальний проект (8 год.)

Теоретична частина. Проект, правила розроблення та структура.

Практична частина. Розроблення та реалізація соціально-волонтерського проекту для свого населеного пункту (за допомогою керівника).

Розділ 3. Я скаут – Мандрівник (26 год.)

3.1. Екскурсійна подорож (26 год.)

Теоретична частина. Місце подорожі на географічній карті, мета подорожі та її складові.

Практична частина. Розроблення та реалізація екскурсійної подорожі за власним маршрутом (за допомогою керівника). Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 4. Скаутинг (24 год.)

4.1. Скаутинг в Україні (4 год.)

Теоретична частина. Організації, які працюють за Скаутським методом (АСУ, Пласт, СПОК, СІЧ тощо). Період Радянської влади, піонерія. Сучасний Скаутинг. Національна організація Скаутів України (НОСУ).

Практична частина. Гра «Хронологічне лото».

4.2. Структура Скаутських організацій (6 год.)

Теоретична частина. Правила структури Скаутських організацій. Самоврядування Скаутських організацій. Розподіл Скаутських обов'язків у патрулі (гурті).

Практична частина. Виготовлення символіки патруля.

4.3. Скаутська діяльність (6 год.)

Теоретична частина. Скаутська діяльність та її сутність: відносно себе і оточуючих. Пріоритети в діяльності патруля (гурта).

Практична частина. Організація та проведення соціальних та/або природоохоронних заходів (за ініціативою дітей). Участь в заходах, організованих іншими скаутськими патрулями (гуртами).

4.5. Посвята в скаути (8 год.)

Теоретична частина. Скаутський закон і обіцянка. Сутність посвяти в Скаути (переваги).

Практична частина. Перегляд відео про скаутів. Проведення урочистого заходу посвяти в скаути (за участю дорослих лідерів, які мають практичний досвід і право на посвяту інших згідно положень організації членом якої вони є).

Розділ 5. Природа навколо нас (28 год.)

5.1. Природа рідного краю (6 год.)

Теоретична частина. Водні ресурси та геологія рідного краю (мінерали і гірські породи, правила їх визначення). Географія рідного краю. Фізична карта рідного краю.

Практична частина. Визначення мінералів та гірських порід на місцевості. Ознайомлення з правилами роботи нівеліра та екліметра. Визначення на фізичній карті родовищ та корисних копалин. Дослідження видового складу (рослинного та тваринного світу) місцевих річок та/або ставків.

5.2. Людина і природа (2 год.)

Теоретична частина. Взаємодія людини з природою. Природоохоронні заходи. Проблеми забруднення водоймищ.

Практична частина. Проведення елементарних дослідів з визначення фізико-хімічних властивостей води.

5.3. Одноденні походи (20 год.)

Практична частина. Організація та участь в одноденних походах. Збір фотоматеріалів та колекцій. Підсумовування результатів. Підготовка стендової доповіді, стенда-постера та/або оформлення колекцій. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 6. Скаутинг без меж та кордонів (8 год.)

6.1. Всесвітній скаутинг (8 год.)

Теоретична частина. Структура міжнародного скаутингу. Символіка міжнародних організацій. Цікаві звичаї та традиції скаутів світу.

Практична частина. Встановлення зв'язків зі скаутами інших країн за допомогою Інтернет-ресурсів. Проведення онлайн-бесід (за необхідності – за допомогою перекладача).

Розділ 7. Скаутські вміння (46 год.)

7.1. Скаутські вправності (4 год.)

Теоретична частина. Положення та правила отримання скаутських вмінь у своїй скаутській організації.

7.2. Захист скаутських вмінь (42 год.)

Практична частина. Підготовка до захисту Скаутських вмінь відповідно положень про Скаутські вміння Скаутських організацій до яких належать діти. Захист вмінь та отримання свідоцтв і нашивок

Розділ 8. Мій Скаутський шлях (38 год.)

8.1. Скаутські збори (20 год.)

Практична частина. Підготовка до участі у скаутських зборах різного статусу: оформлення документів, підготовка спорядження, підготовка команди відповідно положення. Участь у скаутських зборах Підсумовування. Посвята в Скаути (за бажанням дітей).

8.2. Соціальні та природоохоронні заходи (18 год.)

Практична частина. Участь в соціальних та природоохоронних заходах різного статусу.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків року.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- права дитини згідно Конвенції ООН з прав дитини та українського законодавство;
- обов'язки Скаута перед собою, батьками та суспільством;
- поняття громадянства та активної громадянської позиції;
- поняття волонтерства;
- поняття самоврядування та проектної діяльності патруля;
- основні правила та структура складання проекту;
- історію Скаутингу в Україні;
- організації України, які працюють за Скаутським методом;
- сучасний Скаутинг;
- структуру Скаутських організацій;
- історію і структуру Національної організації Скаутів України;
- Скаутський закон і обіцянку;
- сутність Скаутської діяльності;
- структура міжнародного Скаутингу;
- символіку міжнародних організацій;
- цікаві звичаї та традиції скаутів світу;
- річки рідного краю;
- особливості рельєфу;
- основні мінерали та гірські породи свого регіону.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- складати соціально-волонтерський проект для свого міста (за допомогою керівника);
- застосовувати знання про свої права та обов'язки.
- оформляти матеріали досліджень на папері та в електронному вигляді;
- складати план подорожі для реалізації визначеної мети;
- проводити фотозйомку (ракурс, освітлення, образ, композиція);
- визначати та розрізняти мінерали та гірські породи на місцевості;
- знаходити на фізичній карті родовища та корисні копалини;
- налагоджувати зв'язок зі Скаутами інших країн через Інтернет ресурс.

Вихованці мають набути досвід:

- захисту Скаутських вмінь і отримання нашивок на форму;
- створення виставкового стенду з фотографіями у складі групи;

- реалізації власного плану подорожі за власним маршрутом за допомогою керівника;
- участі в церемонії посвяти в Скаути і отримання права носити Скаутську хустку;
- спілкування та інтерактивного вивчення іноземної мови.
- висловлення свого досвіду у Скаутингу та знання про культуру, історію та звичаї України перед Скаутами інших країн за допомогою перекладача чи самостійно.
- участі у Скаутських та краєзнавчих заходах районного обласного та всеукраїнського статусу.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу		Кількість годин			
		Усього	у тому числі		
			теоретичних	практичних	
			у приміщенні	на місцевості	
Вступ		2	2	-	-
Розділ 1. Скаутське Джемборі		30	2	4	24
1.1.	Скаутський польовий табір	30	2	4	24
Розділ 2. Туризм і краєзнавство		54	10	10	34
2.1.	Основи туризму	4	4	-	-
2.2.	Організація та проведення туристсько-краєзнавчої подорожі	20	4	4	12
2.3.	Туристський похід (краєзнавча експедиція)	30	2	6	22
Розділ 3. Герої рідного краю		26	2	20	4
3.1.	Героїчне минуле і сьогодення	4	2	2	-
3.2.	Проект «Герої поруч з нами»	22	-	18	4
Розділ 4. Україна – моя Батьківщина		28	10	18	-
4.1.	Державна символіка	2	2	-	-
4.2.	Традиції українського народу	4	2	2	-
4.3.	Видатні українці	4	2	2	-
4.4.	Проект «Барви України»	18	4	14	-
Розділ 5. Скаутинг без меж та кордонів		10	-	10	-
5.1	Всесвітній скаутинг	10	-	10	-
Розділ 6. Скаутські вміння		22	-	10	12
6.1	Захист скаутських вмінь	22	-	10	12
Розділ 7. Мій скаутський шлях		42	-	8	34
7.1.	Скаутські збори	24	-	2	22

7.2.	Соціальні та природоохоронні заходи.	18	-	6	12
Підсумок		2	2	-	-
Всього:		216	30	80	106

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Особливості навчального процесу.

Розділ 1. Скаутський Джемборі (30 год.)

1.1. Скаутське таборуння (30 год.)

Теоретична частина. Положення скаутського табору. Порядок підготовки команди.

Практична частина. Складання плану підготовки до табору. Розподіл обов'язків. Підготовка спорядження. Розробка меню. Участь у програмі скаутського табору. Обговорення досвіду, отриманого під час таборуння. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 2. Туризм і краєзнавство (54 год.)

2.1. Основи туризму (4 год.)

Теоретична частина. Виникнення і розвиток туризму і краєзнавства. Основні тенденції розвитку туристсько-краєзнавчої діяльності від початку ХХ століття до сьогодення.

2.2. Організація та проведення туристсько-краєзнавчої подорожі (20 год.)

Теоретична частина. Правила складання туристського маршруту. Особливості складання меню походу. Типи спеціального туристського спорядження та його призначення. Ремонт спорядження. Одяг, його ремонт, правила зберігання. Аптечка. Захист від комах. Медичне забезпечення та долікарська допомога під час подорожі. Ремонтний комплект. Тактика руху. Організація ночівлі. Правила та способи долаття природних перешкод. Правила та способи збору краєзнавчих матеріалів.

Практична частина. Вправи з долікарської допомоги, складання аптечки та аварійного набору, долаття природних перешкод. Складання меню. Складання маршруту. Кваліфікаційна підготовка до обраного виду туризму.

2.3. Туристський похід (краєзнавча експедиція) (30 год.)

Теоретична частина. Правила збирання інформації про краєзнавчі об'єкти на маршруті.

Практична частина. Складання маршруту. Розподіл обов'язків. Підготовка обладнання та спорядження для участі у поході (експедиції). Участь у поході. Збір краєзнавчих матеріалів; матеріалів для фотозвіту. Обробка фотоматеріалів. Складання звітів, презентацій і доповідей. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 3. Герої рідного краю (26 год.)

3.1. Героїчне минуле і сьогодення (4 год.)

Теоретична частина. Поняття героїзму. Значення подвигу для наступних поколінь. Коротка історія військових дій часів II світової війни та подій АТО на сході України.

Практична частина. Зустріч з учасниками АТО на сході України, перегляд відеоматеріалів.

3.2. Проект «Герої поруч з нами» (22 год.)

Практична частина. Розроблення плану реалізації проекту. Пошукова діяльність, робота з текстовими редакторами, з програмами для презентацій. Оформлення проекту. Участь у районних, обласних та/або всеукраїнських конкурсах національно-патріотичної спрямованості.

Розділ 4. Україна – моя Батьківщина (28 год.)

4.1. Державна символіка (2 год.)

Теоретична частина. Державний герб, прапор, гімн України.

4.2. Традиції українського народу (4 год.)

Теоретична частина. Звичай та обряди, традиційність, регіональний аспект.

Практична частина: Перегляд художніх фільмів та відеороликів з означеної тематики.

4.3. Видатні українці (4 год.)

Теоретична частина. Біля джерел Русі. Епоха січових молодців. Дослідники та просвітителі. Архітектори незалежності. Легенди спорту.

Практична частина. Робота з інтернет-джерелами, перегляд відеоматеріалів.

4.4. Проект «Барви України» (18 год.)

Теоретична частина. Форми реалізації проекту (концерт, театралізована вистава, квест, виставка).

Практична частина. Розроблення плану реалізації проекту. Підготовка та проведення заходу. Підсумовування. формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 5. Скаутинг без меж та кордонів (10 год.)

5.1. Всесвітній скаутинг (10 год.)

Практична частина. Встановлення зв'язків зі скаутами інших країн за допомогою інтернет-ресурсів. організація онлайн-бесід, вебінарів, конференцій з обміну досвідом. планування спільних проектів.

Розділ 6. Скаутські вміння (22 год.)

6.1. Захист скаутських вмінь (22 год.)

Практична частина. Підготовка до захисту скаутських вмінь відповідно положень про скаутські вміння скаутських організацій до яких належать діти. Захист вмінь та отримання свідоцтв і нашивок.

Розділ 7. Мій скаутський шлях (42 год.)

8.1. Скаутські збори (24 год.)

Практична частина. Підготовка до участі у районних/обласних/всеукраїнських/міжнародних скаутських зборах: оформлення документів, підготовка спорядження, підготовка команди відповідно положення. Участь у скаутських зборах. Підсумовування. Посвята в скаути (за бажанням дітей).

Здача на скаутські вміння та отримання свідоцтв та нашивок відповідно положень про скаутські вміння скаутських організацій до яких належать діти-скаути (за бажанням скаутів).

8.2. Соціальні та природоохоронні заходи (18 год.)

Практична частина. Участь в соціальних та природоохоронних заходах різного статусу.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків року.

ПРОГНОЗОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Вихованці мають знати і розуміти:

- особливості різних видів туризму (пішохідний, велосипедний, водний, спелеотуризм, гірський туризм);
- основні нормативи туристсько-спортивних походів різних видів;
- вимоги до туристських походів різних видів;
- природні особливості району подорожі;
- стислу історію військових дій на території України та рідного краю у період II світової війни;
- наслідки війни на території рідного краю;
- подвиги видатних українців;
- методику організації обраної форми заходу;
- герб, прапор, гімн України;
- традиції українського народу;
- видатних українських діячів культури та їхні твори;
- фактори ризику у природі;
- різновиди водоймищ та небезпеку, що існує у воді;
- способи очищення води;
- способи добування води із землі, рослин і повітря;
- конструкції водозбірників;
- техніку безпеки під час розпалювання вогнища;
- причини пожежі;
- різновиди вогнищ;
- поняття про трутові матеріали;
- правила зберігання трутових матеріалів і сірників.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- використовувати прийоми техніки обраного виду туризму;
- організувати ночівлю;
- виготовляти водозбірники;
- долати природні перешкоди;
- ремонтувати спорядження та одяг;
- скласти і застосувати аптечку;
- розробляти сценарії заходів обраної форми (концерт, вечір пам'яті тощо);
- виготовляти фільтри декількох конструкцій;
- користуватися приладами для розпалювання вогню без сірників;
- скласти і користуватися аварійним набором.

Вихованці мають набути досвід:

- захисту скаутських спеціальностей і отримання нашивок на скаутську форму;
- демонстрування творчих здібностей на заліковому заході (у групі чи індивідуально);
- виготовлення стінгазет (у складі творчих груп);
- участі у туристському поході;
- участі у підсумковому заході (індивідуально або у складі групи);
- спілкування та інтерактивному вивченню іноземної мови;
- описувати свій досвід у скаутингу та знання про культуру, історію та звичаї України перед скаутами інших країн за допомогою перекладача чи самостійно;
- персональної (у складі команди чи певної творчої групи) участі в скаутських та краєзнавчих заходах, походах, експедиціях та акціях районного обласного та всеукраїнського статусу.

Основний рівень, третій рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу		Кількість годин			
		Усього	У тому числі:		
			теоретичних	практичних	
			у приміщенні	на місцевості	
Вступ		2	2	-	-
Розділ 1. Скаутське Джемборі		30	2	6	22
1.1.	Скаутське таборування	30	2	6	22
Розділ 2. Туризм і краєзнавство		70	2	30	38
2.1.	Організація та проведення туристсько-краєзнавчої подорожі	28	2	10	16
2.2.	Краєзнавча експедиція «Мій край»	28	-	6	22

2.3.	Краєзнавча конференція	14	-	14	-
Розділ 3. Майстер презентації й піару		38	6	32	-
3.1.	Піар	8	4	4	-
3.2.	Презентація	12	2	10	-
3.3.	Власний піар проект	18	-	18	-
Розділ 4. Скаутські ігри		24	4	20	-
4.1.	Гра	6	2	4	-
4.2.	Моя авторська гра	6	-	6	-
4.3.	Проект «Ігровий день на природі»	12	2	10	-
Розділ 5. Я – Скаут-розвідник		74	24	24	26
5.1.	Техніка виживання в екстремальних ситуаціях	10	8	2	-
5.2.	Добування та очищення води	4	2	2	-
5.3.	Добування вогню	6	2	-	4
5.4.	Укриття	4	2	2	-
5.5.	Основи стройової підготовки	10	2	-	8
5.6.	Стрільба з пневматичної зброї	8	2	6	-
5.7.	Полювання	6	2	4	-
5.8.	Рибальство	6	2	4	-
5.9.	Лікарська рослинна сировина	6	2	4	-
5.10.	Тренувальні збори	14	-	-	14
Розділ 6. Скаутське таборування. Польова інженерія		42	6	14	22
6.1.	Скаутський табір	2	2	-	-
6.2.	Спеціальні вузли, опори та кріплення	4	2	2	-
6.3.	Обладнання Скаутського табору	10	2	8	-
6.4.	Проект «Скаутський табір»	26	-	4	22
Розділ 7. Мій скаутський шлях		42	-	14	28
7.1	Скаутські збори	22	-	6	16
7.2	Соціальні та природоохоронні заходи	20	-	8	12
Підсумок		2	2	-	-
Всього:		324	48	140	136

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Особливості навчального процесу.

Розділ 1. Скаутський Джемборі (30 год.)

1.1. Скаутське таборування (30 год.)

Теоретична частина. Положення скаутського табору. Порядок підготовки команди.

Практична частина. Складання плану підготовки до табору. Розподіл обов'язків. Підготовка спорядження. Розробка меню. Участь у програмі скаутського табору. Підсумовування участі. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 2. Туризм і краєзнавство (70 год.)

2.1. Організація та проведення туристсько-краєзнавчої подорожі (28 год.)

Теоретична частина. Об'єкт, предмет і завдання туристсько-краєзнавчої подорожі. Функції, види, форми та напрями туристсько-краєзнавчої діяльності.

Практична частина. Планування маршруту туристсько-краєзнавчої подорожі. Визначення маршруту, графіка та району подорожі. Розроблення маршруту. Складання календарного плану. Профіль маршруту. Групове та особисте спорядження для туристських подорожей. Складання аптечки. Ремонтний комплект.

2.2. Краєзнавча експедиція «Мій край» (28 год.)

Практична частина. Підготовка обладнання для краєзнавчої експедиції. Краєзнавчо-географічні дослідження. Збір краєзнавчого матеріалу.

2.3. Краєзнавча конференція (14 год.)

Практична частина. Визначення краєзнавчих матеріалів. Обробка фотоматеріалів. Складання звітів. Складання презентацій і доповідей за результатами дослідження. Презентація досліджень.

Розділ 3. Майстер презентації та піару (38 год.)

3.1. Піар (8 год.)

Теоретична частина. Поняття піару. Історія та сучасні напрямки PR-діяльності. Види та класифікація піару: з огляду на суб'єкт, з огляду на виконавця, з огляду на етику. Інструменти PR-діяльності. Чорний піар.

Практична частина. Аналіз ситуативних задач; перегляд відеоматеріалів.

3.2. Презентація (12 год.)

Теоретична частина. Поняття презентації, її види: мультимедійна та ліфтова. Компоненти презентації: промова, слайди, роздатковий матеріал. Візуальна частина презентації: сучасні застосунки.

Практична частина. Опанування прийомами роботи з комп'ютерними програмами Adobe Photoshop, Microsoft PowerPoint, Microsoft Publisher, Adobe Premiere Pro.

3.3. Власний піар-проект (18 год.)

Практична частина. Розробка та презентація власного проекту з основних правил та принципів Скаутської діяльності (за вибором дітей). Формування фотозвіту в соцмережах. Просування реклами свого проекту в соцмережах та мережі Інтернет.

Розділ 4. Скаутські ігри (24 год.)

4.1. Гра (6 год.)

Теоретична частина. Поняття гри. Історія досліджень. Правила, ролі, змагання. Види ігор. Відзнаки Скаутської гри.

Практична частина. Проведення настільних, спортивних, логічних, електронних, рольових ігор (за вибором керівника та бажанням дітей).

4.2. Моя авторська гра (6 год.)

Практична частина. Розроблення сценарію гри (за власним задумом), формування мети та завдань. Конкурс на кращу авторську гру.

4.3. Проект «Ігровий день на природі» (12 год.)

Теоретична частина. Значення гри на різних етапах життя людини.

Практична частина. Розроблення власного проекту (за власним задумом): підготовка та організація проектно-технологічної діяльності, технічно-творче конструювання, відпрацювання технології гри. Підсумовування.

Розділ 5. Я – Скаут-розвідник (74 год.)

5.1. Техніка виживання в екстремальних умовах (10 год.)

Теоретична частина. Основні чинники ризику, методи їх профілактики і надання першої допомоги: холод, жара, біль, голод, спрага, перевтома, смуток, страх. Аварійний комплект. Укриття від негоди та правила облаштування місця ночівлі. Прогнозування погоди. Орієнтування в просторі та часі. Харчування в екстремальних умовах. Дикорослі рослини як засіб харчування. Водозабезпечення в екстремальних умовах.

Практична частина. Перегляд документальних відеоматеріалів з означеної тематики .

5.2. Добування та очищення води (4 год.)

Теоретична частина. Поняття води. Роль води в природі. Фізичні та хімічні властивості води. Якість води. Очищення води в похідних умовах. Кремній. Фільтри адсорбційної дії. Добування води із землі, рослин і повітря. Водозбірники.

Практична частина. Опанування методикою очищення води в похідних умовах. Очищення води лікарськими рослинами-антисептиками (ромашкою, чистотілом, звіробоем). Дослідження бактерицидних властивостей грибів.

Виготовлення елементарних фільтрів та водозбірників.

5.3. Добування вогню (6 год.)

Теоретична частина. Вогнища та його види, правила розпалювання та збереження вогню. Трут. Поняття, виготовлення та зберігання трutowих матеріалів. Кресало. Техніка запалювання кресалом. Запалювальні палички для розведення вогнища.

Практична частина. Виготовлення трута з гриба трутовика та целюлозних матеріалів, вати, тканини. Підготовка до добування та розведення вогню. Складання вогнища різного типу, підтримування вогню.

5.4. Укриття (4 год.)

Теоретична частина. Конструкції та типи укриттів. Природні укриття. Матеріали для побудови укриттів.

Практична частина. Побудова макетів укриттів.

5.5. Основи стройової підготовки (10 год.)

Теоретична частина. Стройовий статут Збройних сил України. Стройові прийоми. Сутність стройової підготовки.

Практична частина. Вправи на відпрацювання стройових прийомів.

5.6. Стрільба з пневматичної зброї (8 год.)

Теоретична частина. Поняття, будова та різновиди пневматичної зброї. Способи і прийоми стрільби. Техніка безпеки.

Практична частина. Відпрацювання техніки стрільби.

5.7. Полювання (6 год.)

Теоретична частина. Поняття полювання, види полювання. Полювання в Україні. Мисливство і браконьєрство. Правове регулювання полювання. Маскування. Різновиди пасток.

Практична частина. Виготовлення пасток.

5.8. Рибальство (6 год.)

Теоретична частина. Поняття рибальства. Рибальство в Україні. Регулювання рибальства. Знаряддя: колючі риболовні пристрої, пастки, сітки. Спортивне риболовство.

Практична частина. Виготовлення рибальського знаряддя. Змагання з риболовства.

5.9. Лікарська рослинна сировина (6 год.)

Теоретична частина. Поняття, види, збирання і первинна обробка, зберігання лікарської рослинної сировини.

Практична частина. Вивчення рецептури траволікування.

5.10. Тренувальні збори (14 год.)

Практична частина. Підготовка до участі в тренувальних зборах. Виконання вправ і завдань на відпрацюванні вмінь виживання в екстремальних умовах, вміння маскування та збори та обробки лікарської сировини.

Розділ 6. Скаутське таборування. Польова інженерія (42 год.)

6.1. Скаутський табір (2 год.)

Теоретична частина. Типи Скаутських таборів. Особливості Скаутського табору.

6.2. Спеціальні вузли, опори та кріплення (4 год.)

Теоретична частина. Спеціальні вузли, загальні вимоги. Механічні характеристики вузлів. Застосування вузлів. Вимоги безпеки при роботі з вузлами.

Практична частина. Відпрацювання техніки в'язання спеціальних вузлів.

6.3. Обладнання Скаутського табору (10 год.)

Теоретична частина. Основні конструкції будівель, їх різновиди, закони проектування.

Практична частина. Створення макетів будівель Скаутського табору різної конструкції.

6.4. Проект «Скаутський табір» (26 год.)

Практична частина. Розробка проектів табору (робота в групах). Проведення конкурсу проектів. Визначення переможців. Підготовка інструментів та матеріалів. Пошук місця для будови табору. Підготовка галявини. Здійснення будівельних робіт. Фотографування будівель.

Розділ 7. Мій Скаутський шлях (42 год.)

7.1. Скаутські збори (22 год.)

Практична частина. Підготовка до участі у скаутських зборах різного статусу: оформлення документів, підготовка спорядження, підготовка команди відповідно вимог положення. Участь у скаутських зборах Підсумовування. Посвята в Скаути (за бажанням дітей).

Здача на Скаутські вміння та отримання свідоцтв та нашивок відповідно положень про Скаутські вміння Скаутських організацій до яких належать діти-скаути (за бажанням дітей).

7.2. Соціальні та природоохоронні заходи (20 год.)

Практична частина. Участь в соціальних та природоохоронних заходах різного статусу.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основні поняття про піар;
- форми та методи впливу та поняття потреби;
- основні людські якості, необхідні для вдалого піару;
- початкові поняття дизайну (кольори, символи, композиція);
- сутність гри та її типи;
- відзнаки скаутської гри;
- значення гри в житті людини;
- кілька відомих ігор різних напрямків і форм;
- фактори ризику в природі;
- різновиди водоймищ та небезпеку, що існує у воді;
- способи очищення води;
- способи здобичі води з землі, рослин і повітря;
- конструкції водозбірників;
- техніку безпеки під час розпалювання вогнища;
- причини пожежі;
- різновиди вогнищ;
- поняття про трудові матеріали;
- правила зберігання трудових матеріалів і сірників.
- типи Скаутських таборів;
- особливості Скаутського табору;
- закони проектування конструкції;

- типи конструкцій основних будівель.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- обробляти фотоматеріали за допомогою комп'ютерних програм;
- володіти комп'ютерною програмою для створення презентації;
- ставити правильні цілі і завдання перед презентацією;
- ставити цілі і завдання перед грою;
- проводити гру;
- виготовляти фільтри декількох конструкцій;
- користуватися приладдям для розпалювання вогню без сірників;
- складати і користуватися аварійним набором;
- зв'язувати елементи будівель між собою;
- виготовляти макети будівель.

Вихованці мають набути досвід:

- участі в Скаутських та краєзнавчих заходах, походах, експедиціях та акціях різного статусу (у складі команди чи певної групи);
- використання теоретичних знань та практичних вмінь у походах та експедиціях.

Вищий рівень, один рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу, теми	Кількість годин			
		Усього	У тому числі		
			теоретичних	практичних	
		в приміщенні		на місцевості	
Вступ		2	2	-	-
Розділ 1. Скаутський Джемборі		32	2	8	22
1.1.	Скаутське таборування	32	2	8	22
Розділ 2. Туризм і краєзнавство		70	4	34	30
2.1.	Організація та проведення туристсько-краєзнавчих походів	56	4	20	30
2.2.	Конференція	14	-	14	-
Розділ 3. Я – Скаут лідер		34	6	12	18
3.1.	Лідерство	2	2	-	-
3.2.	Навчальний проект	32	4	12	16
Розділ 4. Майстер презентації й піару		50	4	24	22
4.1.	Реклама	4	2	2	-
4.2.	Моя презентація	46	-	24	22
Розділ 5. Скаутське таборування		40	2	16	22

5.1.	Вузли спеціальні	4	-	4	-
5.2.	Мій скаутський польовий інженерний проект	36	2	12	22
Розділ 6. Скаутські спеціальності		40	-	18	22
6.1.	Інструкторство	40	-	18	22
Розділ 7. Мій Скаутський шлях		54	-	10	44
7.1.	Скаутські збори	30	-	8	22
7.2.	Соціальні та природоохоронні заходи.	24	-	2	22
Підсумок		2	2	-	-
Всього:		324	22	122	180

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Особливості навчального процесу.

Розділ 1. Скаутський Джемборі (32 год.)

1.1. Скаутське таборування (32 год.)

Теоретична частина. Положення скаутського табору. Порядок підготовки команди.

Практична частина. Складання плану підготовки до табору. Розподіл обов'язків. Підготовка спорядження. Розробка меню. Участь у програмі скаутського табору, підсумовування. Формування фотозвіту в соц. мережах.

Розділ 2. Туризм і краєзнавство (70 год.)

2.1. Організація та проведення туристсько-краєзнавчих походів (56 год.)

Практична частина. Планування маршруту туристсько-краєзнавчої подорожі. Визначення маршруту, графіка та району подорожі. Розроблення маршруту. Складання календарного плану. Профіль маршруту. Групове та особисте спорядження для туристських походів. Складання аптечки. Ремонтний комплект. Історико- та біолого-краєзнавчі дослідження на маршруті.

2.2. Конференція (14 год.)

Практична частина. Визначення знайдених краєзнавчих матеріалів. Обробка фотоматеріалів. Складання звітів. Складання презентацій і доповідей. Участь у районних/обласних/всеукраїнських конференціях.

Розділ 3. Я – Скаут-лідер (34 год.)

3.1. Лідерство (2 год.)

Теоретична частина. Поняття лідерства, його ознаки. Стили лідерства: авторитарний, демократичний, ліберальний. Лідерство у Скаутських групах. Управління собою та самоорганізація. Якості лідера та їх розвиток. Засоби та форми впливу в Скаутській групі (патрулі).

3.2. Навчальний проект (32 год.)

Теоретична частина. Поняття навчального проекту, методу проектів. Ознаки проектної технології. Мета та завдання проектного навчання.

Практична частина. Розробка навчального проекту. Виготовлення медіа презентації. Представлення проекту на конференції. Реалізація проекту.

Розділ 4. Майстер презентації й піару (50 год.)

4.1. Реклама (4 год.).

Теоретична частина. Поняття реклами. Засоби реклами. Функціонування реклами. Рекламний ринок.

Практична частина. Вивчення кращих зразків реклами. Виконання вправ з рекламування діяльності Скаутських організацій.

4.2. Моя презентація (46 год.).

Практична частина. Створення рекламного відео-ролику. Обрання теми, постановка цілей і завдань, розроблення сценарію. Зйомки відео- і фотоматеріалів. Розміщення рекламного ролику в мережі Інтернеті.

Розділ 5. Польова інженерія (40 год.)

5.1. Вузли спеціальні (4 год.).

Практична частина. Відпрацювання техніки зав'язування спеціальних вузлів.

5.2. Мій скаутський польовий інженерний проект (36 год.).

Теоретична частина. Конструкції будівель. Закони проектування.

Практична частина. Виготовлення макетів конструкцій. Розробка проектів табору творчими групами. Конкурс проектів. Пошук місцевості для реалізації проекту: підготовка галявини, проведення будівельних робіт, фотографування. Формування фотозвіту в соцмережах.

Розділ 6. Скаутські спеціальності (40 год.)

6.1. Інструкторство (40 год.)

Практична частина. Здача на Скаутські вміння та отримання свідоцтв та нашивок відповідно положень про Скаутські вміння Скаутських організацій до яких належать діти-скаути (за бажанням дітей).

Розділ 7. Мій Скаутський шлях (54 год.)

7.1. Скаутські збори (30 год.)

Практична частина. Підготовка до участі у скаутських зборах різного рівня: оформлення документів, підготовка спорядження, підготовка команди відповідно вимог положення. Участь у скаутських зборах Підсумовування. Посвята в Скаути (за бажанням дітей).

7.2. Соціальні та природоохоронні заходи (24 год.)

Практична частина. Участь в соціальних та природоохоронних заходах різного статусу.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ*Вихованці мають знати і розуміти:*

- загальні поняття лідерства;
- особливості лідерства у Скаутських групах (патрулях);
- основні якості лідера Скаутського патруля;
- засоби та форми впливу в Скаутській групі (патрулі);
- основні поняття про рекламу;
- засоби реклами;
- основні правила та закони режисури відео-рекламного ролику.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- складати навчальні блоки до загальних навчальних програм;
- користуватися комплектом комп'ютерних програм для створення відеоролика;
- ставити мету і завдання;
- складати сценарій відеоролика;
- створювати відеоролик;
- зв'язувати елементи будівель між собою;
- виготовляти макети будівель скаутського табору.

Вихованці мають набути досвіду:

- персональної (у складі команди чи певної творчої групи) участі в Скаутських та краєзнавчих заходах, походах, експедиціях та акціях районного обласного та всеукраїнського статусу.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ:

Найменування обладнання	Кількість
Індивідуальне туристське спорядження (рюкзаки, туристичні килимки, спальники)	за кількістю учасників
Групове туристське спорядження:	
– котли	2 штук
– палатки	за кількістю вихованців
– кострове обладнання	2 штук
– тенти	4 штук
– мотузка 1-2 мм. в діаметрі	200 м.
– мотузка 6-8 мм. в діаметрі	10-15 шт. по 1.5. м.
– компас	за кількістю вихованців
– топографічні карти	за кількістю вихованців
Спеціальне спорядження	за кількістю учасників
Проектор з екраном	1 штук

Ноутбук з необхідним програмним забезпеченням та доступом до мережі Інтернет	за кількістю вихованців
Принтер	1 шт.
Набір для першої долікарської допомоги (аптечка з ліками, бинти, шини, джгут тощо)	за кількістю вихованців
Пневматична гвинтівка	5 штук
Краєзнавчі вимірювальні прилади та таблиці	5 штук
Канцелярські матеріали та прилади (папір, ручки, олівці, міліметрівка, файли, папки тощо)	За потреб
Колекції мінералів	5 штук
Колекції гербаріїв	По 1 на кожен рід рослин
Альбоми птахів, риб, савців, плазунів	по 1 на кожен вид тварин

ЛІТЕРАТУРА

1. Акатов Н.А. Принципы организации строительства в скаутском движении. – Ялта-Гурзуф, 2000. – 102 с.
2. Бейден-Пауел Р. Пластування для хлопців. – Івано-Франківськ: Львів-НВ, 1999. – 304 с.
3. Олійник В. Посібник практичного пластування. Львів-Тернопіль. 1995. – 117с.
4. Черных В. Скаутский лагерь. Практическое руководство по организации скаутского лагеря. – М.: Изд-во «ИП», 2000. – 96 с.
5. Яруловой Г.Т. Скаутський табір: Програми та організація. Методичний посібник. – Регіональне Бюро Євразії Всесвітнього Скаутського Бюро, Російська Асоціація Навігаторів/Скаутів, Москва, 2005 р. – 176 с.
6. Збірка статей з українського скаутингу. Колобова Я. В. – Київ: ПП «Стародавній світ», 2013. – 312 с.
7. Бондарь Л. Введение в скаутинг. – Женева, 1996. – 192 с.
8. Бондарь Л. Книга для скаута. – Женева, Швейцарія, 1993. – 176 с.
9. Черных В. Твой скаутский путь. – М.: Вокруг света, 1996. – 206 с.
10. Ткачев А. Сущностные характеристики Скаутинга. – М.: 1999. – 36 с.
11. Бабенко Т.П., Хілько Л.Ф., Мягченко О.П. та ін. Екологія рідного краю: Підручник для 9 кл. загальноосв. навч. закл. – Запоріжжя: Прем'єр, 2006. – 96 с.
12. Древесно-кустарниковая флора Запорожской области: Определитель / Автор-состав. Шелегеда В.И. – Запорожье: Тандем-У, 2006. – 88 с.
13. Дудка И.А., Вассер С.П. Грибы: Справочник миколога и грибника. – Киев: Наукова думка, 1987. – 535 с.
14. Савельева Г. Г. Пішохідний туризм. Навчальна програма. – Запоріжжя, 2013. – 102 с.

15. Бірюков А.В., Брауде І.Я. Владиславський Б.Є. Супутник туриста (2-ге видання, 1991. -360 с.
16. Єлін Ю.Я., Оляницька Л.Г., Івченко С.І. Шкільний визначник рослин. – Київ: Радянська школа, 1988. – 368 с.
17. Білявський, Георгій Олександрович. Основи екологічних знань [Текст] : підручник для 10-11 кл. / Г. О. Білявський, Р. С. Фурдуй. - К. : Либідь, 1997. - 288 с. - Б. ц.
18. Заповідне Запоріжжя: Законодавчі документи та методичні рекомендації до програми „Зелена мережа Запоріжжя” / Укл. Жаков О.В., Доценко А.В. – Запоріжжя: АсЕкО, 2004. – Вип. 2. – 108 с.
19. Лаптев А.А., Приёмов В.И., Родичкин И.Д., Шемшученко Ю.С. Охрана природы и оптимизация природопользования. – Киев: Лыбидь, 1990. – 256 с.
20. Петроченко В.І., Шелегеда В.І., Жаков О.В. та ін. Рідкісні рослини, тварини, гриби і лишайники Запорізької області: Навч. посібник. – Запоріжжя: Поліграф, 2005.–224 с.
21. Петроченко В.І., Шелегеда В.І., Корж О.П. та ін. Екологія рідного краю: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч.закладів. – Запоріжжя: Прем’єр, 2007.–176 с.
22. Природа острова Хортиця: Сборник научных трудов / Под ред. В. И. Петроченко. – Запорожье: НЗХ, 1993. – Вып.1. – 162 с.
23. Пугач Р.П., Кравченко Ж.Б. География родного края. Запорожская область: Учебное пособие для 8-9 классов. – Запорожье: Просвіта, 2001. – 72 с.
24. Шелегеда В.И., Шелегеда Е.Р. Рідкісні і зникаючі рослини Запорізької області: Довідник. – Запорожье: Тандем-арт, 2008. – 96 с.
25. Щавель І. Цілющі рослини України. – Львів: БаК, 2012 – 432 с.
26. А. П. Травлеєва. Червона книга Дніпропетровської області (рослинний світ)/ Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-Клуб», 2010.- 500 с.
27. Алешин В.М. Карта в спортивном ориентировании. – М.: Физкультура и спорт, 1983.
28. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України. (наказ МО України № 237 від 24.03.2006 р.);
29. К.И.Вахліс. Супутник туриста. 2-ге вид.– Київ. Здоров’є, 1991. 360 с.
30. Бедрій Я. Безпека життєдіяльності. вид. Кондор. 2009. 286 с.
31. Коцан І., Безпека життєдіяльності. вид. Фоліо. 2014 р. 462с.
32. Є. М. Бачинська Організація учнівського самоврядування в закладах освіти Київської області. Навчальний-методичний посібник. - Біла Церква: КОПОПК, 2002- с. 90
33. І. І. Данилів Структура учнівського парламенту // Виховна робота в школі: Науково-методичний журнал. - № 10 (23). - Харків. - 2006. - с. 4 М. І. Приходько Учнівське самоврядування в сучасному вимірі. Методичний посібник. - Біла Церква. - 2009. - с. 248.

34. М. І. Приходько Учнівське самоврядування в сучасному вимірі. Методичний посібник. – Біла Церква. - 2009. - с. 248.
35. Ізбедська В. Студентське самоврядування як чинник формування самосвідомості молоді // Рідна школа. — 2000.
36. Камінська Н. Місцеве самоврядування. Теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз. вид. КНТ. 2010р. 232с.
37. Солдатенко І. О. Основи PR : Навчально-методичний посібник для студентів соціологічного факультету. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. — 53 с.

СЛОВНИК (ГЛОСАРІЙ)

Скаутські вміння – певні спеціальні види діяльності, які необхідні скаутам під час таборувань, скаутських занять, волонтерства, та у скаутському житті. Наприклад: костровий, краєзнавець, фотограф, знавець вузлів, зв'язковий тощо. Кожна організація розробляє своє положення про скаутські вміння де вказуються вимоги до вмінь, форми нашивок та сертифікатів, які отримують скаути після захисту, рівні вмінь (початковий, середній, вищий), правила пришиття нашивок до форми.

Скаутські випробування – певні виклики для скаутів в яких скаути використовують всі свої вміння та навички, а також виховується сила волі цілеспрямованість та витримка. Також їх ще називають звання лісу. Наприклад випробування хитрий лис. Для того, щоб отримати нашивку, треба взяти участь у грі, сховатися у лісі і щоб тебе не знайшли певну кількість часу. Вимоги до скаутських випробувань також оформлюються у вигляді положень.

Скаутський патруль – це найменша структурна одиниця скаутської організації, яка налічує 7-8 скаутів.

Скаутський гурт - це структурна одиниця скаутської організації, яка налічує 2 і більш патрулів.

Польова інженерія (піонеринг) – вид діяльності скаутів, який пов'язаний з будівництвом у природних умовах різних споруд, які доповнюють та додають комфорту скаутському табору, або несуть іншу функціональну особливість. Наприклад – столи, огорожі, мости, вишки, ворота, туалети тощо. Походить від французького слова (pioneer), яке перекладається як першопроходець, піхотинець. Так називали солдатів інженерних військ, які йшли перед армією та будували табори, зводили мости тощо.